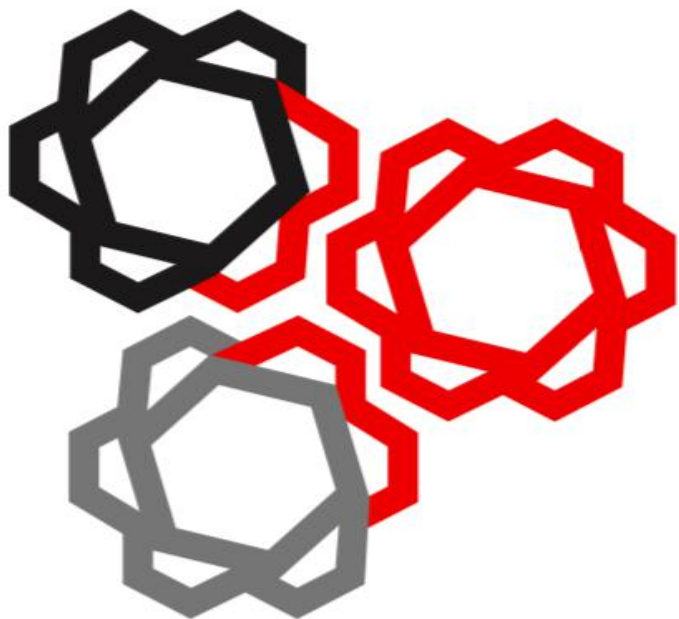

Znanjem do Zvijezde

- primjena društveno korisnog
učenja na kulturnom naslijeđu
zajednice

Znanjem do Zvijezde

UP.04.2.1.02.0029

- primjena društveno korisnog
učenja na kulturnom nasljeđu
zajednice

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

**EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI**

**E
S
F** UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. | Ovaj projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. | Nositelj projekta: KA-MATRIX - Udruga za društveni razvoj. Partner na projektu: Veleučilište u Karlovcu. | Sadržaj izvještaja isključiva je odgovornost KA-MATRIX - Udruge za društveni razvoj. | Stajališta izražena u ovom izvještaju isključiva su odgovornost KA-MATRIX - Udruge za društveni razvoj i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske. | Organizacija radionice radionice za studente, profesore i organizacije civilnog društva na temu održivog razvoja uz pomoć baštine sufinancirana je u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali, iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt je sufinancira **Europska unija iz Europskog socijalnog fonda**. Projekt sufinancira **Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske**.

Ciljevi projekta su jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva, profesora i studenata Veleučilišta sa ciljem ostvarenja dugoročnog održivog partnerstva u gradu Karlovcu, te uvođenje metodologije DKU na Veleučilište u Karlovcu s ciljem poticanja razvoja zajednice i jačanja društvene odgovornosti studenata.

Ukupna vrijednost projekta iznosi **763.224,25 HRK**. Projekt sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda u iznosu od 648.740,61 kuna (85%), a preostali iznos Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske (15%).

Projekt traje **21 mjesec**, od 19. ožujka 2019. godine do 18. prosinca 2019. godine.

Za više podataka o EU fondovima vidite stranicu Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije: www.strukturnifondovi.hr

Za više podataka o Europskom socijalnom fondu vidite: www.esf.hr

Za više podataka o Operativnom programu Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020. vidite: <http://www.esf.hr/operativni-program/>

The logo for 'ka-matrix' features the text 'ka-matrix' in a bold, lowercase, sans-serif font. The 'x' is white and set against a solid black square background. The rest of the text is black.

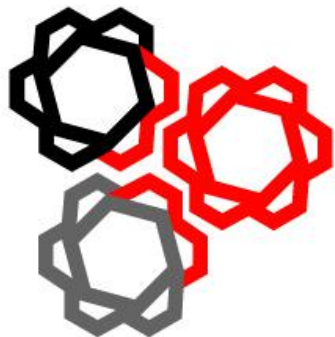
Jurja Haulika 22 47000 Karlovac
mob. 095 444 6880
e-mail. info@ka-matrix.hr
URL ka-matrix.hr
FB facebook.com/udrugakamatrix

"Znanjem do Zvijezde – primjena društveno korisnog učenja na kulturnom nasljeđu zajednice"
(UP.04.2.1.02.0029)

**Prva obrada anketiranja studenata
u sklopu
analize razvoja i implementacije društveno
korisnog učenja na karlovačkom Veleučilištu
(ak.god.2018./2019.)**

Projektni element 2; Projektna aktivnost 2.1.
"Analiza razvoja i implementacije metodologije društveno korisnog učenja na karlovačkom
Veleučilištu"

UVOD: OPIS MENTORSKOG PROGRAMA

Mentorski program društveno korisnog učenja provodi se u okviru kolegija “Turističko vrednovanje kulturne baštine”.

Projektna aktivnost u okviru akademske godine 2018./2019. sastojala se od **pet radnih sastanaka sa studentima**, osmišljenima i strukturiranima u skladu s potrebama razvijanja edukativno-turističke šetnje, usvajanja ishoda učenja te podudarnosti metodologiji društveno korisnog učenja. U tom smislu, raspored i sadržaj sastanaka imali su cilj da studenti kroz ispunjavanje praktičnih zadataka prije sastanka ili sudjelovanjem u sastanku usvajaju nova znanja i vještine te postupno praktičnim učenjem usvajaju osnove procesa turističkog vrednovanja kulturne baštine

Studente se usmjeravalo da osmišljavanje edukativno-turističkih šetnji promišljaju kroz **okvir društveno korisnog učenja, vrednovanja kulturne baštine ali i turističkog vrednovanja kulturne baštine**, te da se time ostvari sinteza različitih pristupa.

Studenti su bili podijeljeni u pet grupa od pet članova, pri čemu je svaki član imao jednu ulogu unutar grupe, a svi su članovi zajednički doprinosili radu grupe te grupnoj odgovornosti i dinamici. Svaka grupa morala je odabrati vlastitu temu razlikovnu od drugih te vlastitu ciljnu skupinu te u skladu s time oblikovati i provesti smislenu i svrhovitu društveno korisnu aktivnost.

UVOD:

Svrha je provedbe analize u širem planu provedbe projekta i osobito implementacije metodologije društveno korisnog učenja:

- (1) istražiti i detektirati posebnosti provedbe društveno korisnog učenja u manjim sredinama;
- (2) istražiti i mapirati trenutne mogućnosti za uključivanje studenata kroz mentorske programe društveno korisnog učenja;
- (3) analizirati i uvidima doprinijeti i pomoći razvoju i provedbi mentorskih programa;
- (4) analizirati i uvidima doprinijeti i pomoći omogućavanju studentima da društveno djeluju kroz aktivizam koji ima dugoročan i pozitivan učinak u zajednici.

Cilj je analize da se steknu znanja i rezultati koji mogu poslužiti indikator uspješnosti provođenja projekta, odnosno implementacije metodologije društveno korisnog učenja i prihvaćanja ove metodologije kod studenata.

Imajući u vidu da je jedan od temeljnih zadataka analize **raspoznati indikatore uspješnosti provedbe mentorskog programa društveno korisnog učenja**, nastojat će se odgovoriti kako je provedba mentorskih programa utjecala na promjene u informiranosti i poznavanju društveno korisnog učenja, motivaciji i spremnosti na rad za zajednicu te poznavanju osnova funkcioniranja civilnog sektora kod studenata. U tom smislu, polazi se od toga da se **uspješnost provedbe može raspoznati ako se ostvare pozitivni pomaci u stavovima i vrijednosnim sudovima**, informiranosti o funkcioniranju organizacija civilnog društva te motiviranosti za društveno djelovanje kod studenata.

ANALIZA

U sklopu zimskog semestra akademske godine 2018./2019. provedena su dva anketiranja.

Prvo anketiranje, "ulazno", obavljeno je 11. listopada i 13. studenog 2018. godine, te je njime obuhvaćeno 35 studenata/ica.

Drugo anketiranje, "izlazno", provedeno je krajem semestra, i to 28. siječnja i 19. ožujka.

Oba anketiranja provedena su na istovjetnom uzorku od 35 ispitanika, od kojih je 33 sudjelovalo u mentorskom programu društveno korisnog učenja i aktivno sudjelovalo u nastavi kolegija "Turističko vrednovanje kulturne baštine", dok 2 ispitanika/ica nije sudjelovalo, premda su pohađali prva predavanja u sklopu kolegija.

ANALIZA: DEMOGRAFSKI PODACI

Svi ispitanici su punoljetni, u dobi od 20 do 24 godine. Dob ispitanika što pokazuje veću raznolikost od očekivane, što je dijelom opaženo u neformalnim razgovorima sa studentima prilikom terenskog istraživanja. U ispitivanoj skupini bilo je više žena u odnosu na muškarce (23 : 12), što odražava rodnu strukturu polaznika kolegija koja je uočena tijekom provedbe mentorskog programa društveno korisnog učenja (33 : 16).

Manjina ispitivanih studenata je imala **prebivalište u Karlovcu** (20%); ostali studenti (80%) imali su prebivalište izvan Karlovca, s najvećim brojem upravo iz Zagreb (28,57%). Od studenata s prebivalištem u Karlovcu, 10 ispitanika (28,57%) imalo je **boravište u Studentskom domu u Karlovcu**, što podrazumijeva da uz iznimku studenata s prebivalištem u Karlovcu i onih u najmu stana (11,43%), većina studenata je putovala na nastavu. Temeljem kvalitativnog istraživanja i razmjene znanja sa predstavnicima partnera, ali i tijekom praćenja mentorskog programa društveno korisnog učenja, ustanovljeno je da velik broj studenata unutar ove ali i drugih generacija nema niti prebivalište niti boravište u Karlovcu, te da svakodnevno putuju na nastavu.

Što se tiče srednjoškolskog obrazovanja studenata, najveći postotak (80%) ispitanika/ica završio je **programe strukovnog obrazovanja**, s manjim brojem (17,14%) **gimnazijske programe** i tek jednim ispitanikom/icom koji je pohađao **programe umjetničkog obrazovanja**.

U trenutku prvog ("ulaznog") anketiranja, većina studenata je radila preko studentskog ugovora (54%), i to u jednakom omjeru su studenti povremeno radili preko studentskog ugovora i redovito radili preko studentskog ugovora; ostali studenti su bili nezaposleni (46%). U trenutku drugog ("izlaznog") anketiranja došlo je do dvije promjene. Prvo, broj studenata koji je radio je porastao na 60%, tj. došlo je do neznatnog smanjenja nezaposlenih studenata (40%). Drugo, došlo je do promjene u strukturi zaposlenosti, s više studenata koji su **povremeno radili preko studentskog ugovora** (31%) te s jednim ispitanikom/icom zaposlenim putem ugovora o radu. Ovo manje povećanje broja zaposlenih studenata treba sagledati u kontekstu da je prvo anketiranje provedeno početkom akademske godine i s efektivnim početkom nastave. Promjena prema neznatno većem broju studenata koji povremeno rade preko studentskog ugovora, vidljiva u rezultatima drugog anketiranja, ipak treba imati u vidu s obzirom na širi kontekst kraja nastave u zimskom semestru i početku ispitnih rokova u veljači.

ANALIZA: ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA

U trenutku prvog anketiranja, gotovo svi studenti **nisu bili članovi organizacija civilnog društva** (91%; 32 ispitanika) **niti su bili volonteri organizacija civilnog društva** (86%; 31 ispitanik). S druge strane, obrada je pokazala da većina studenata **nisu bili članovi ni članice političkih stranaka** (83%; 31 ispitanik). Pritom, jedan (1) ispitanik je izjavio/la da je pripadnik/ica političke stranke, no petoro (5) se nije željelo izjasniti. U trenutku drugog anketiranja, došlo je do nekoliko pomaka vrijednosti. Prije svega, smanjio se broj osoba koje su izjavile da su bili članovi/ice ili izjavile da su volonteri/ke organizacija civilnog društva. Drugi pomak vrijednosti jest što su se ispitanici koji se prethodno nisu htjeli izjasniti po pitanju članstva u političkim strankama izjasnili da nisu pripadnici.

U ovom kontekstu, u trenutku prvog anketiranja većina studenata **nije bila upoznata sa organizacijama civilnog društva u svojoj zajednici**, odnosno tek je manjina od 20% ispitanih studenata bila relativno upoznata ili upoznata s organizacijama civilnog društva u svojoj zajednici. Povrh ove slabe upoznatosti s OCD-ovima, većina studenata (51%) nije bila upoznata sa djelovanjem studentskih organizacija i udruga na Veleučilištu u Karlovcu, a koje uključuju Studentski zbor kao predstavničko tijelo studenata te sportska i kulturna udruženja studenata.

Nastavno na ovo, **većina (66%) studenata u posljednjih godinu dana nije sudjelovala u edukacijama, akcijama, inicijativama i/ili javnim događanjima koje su provodile organizacije civilnog društva u gradu Karlovcu ili nekom drugom gradu**. Ispitanici koji su sudjelovali u ovim tipovima aktivnosti, ocijenili su da su sudjelovali vrlo rijetko (33%) ili tek ponekad (58%). S druge strane, neovisno o njihovom sudjelovanju, većina ispitanih studenata se slagala s tvrdnjom da organizacije civilnog društva svojim radom doprinose društvenim promjenama u gradu Karlovcu (57%). Nije iznenađujuće da su se ispitanici, koji su sudjelovali u edukacijama itd., većinom složili s ovom tvrdnjom (67%), kao i 47% ispitanika koji nisu sudjelovali u edukacijama. Postavlja se kao relevantno pitanje na koji način tumačiti ovaj pozitivan stav o doprinosu organizacija civilnog društva društvenim promjenama u gradu Karlovcu imajući u vidu slabu upoznatost studenata sa organizacijama civilnog društva općenito, ali i slabim sudjelovanjem u događanjima koje organiziraju organizacije civilnog društva. Nadalje, u ovom kontekstu ne iznenađuje što **većina ispitanih studenata (71%) smatrala da nema iskustvo u projektnom planiranju**, odnosno što su u manjem broju smatrali da imaju malo (20%) ili umjereno (9%) iskustva u projektnom planiranju.

ANALIZA: ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA

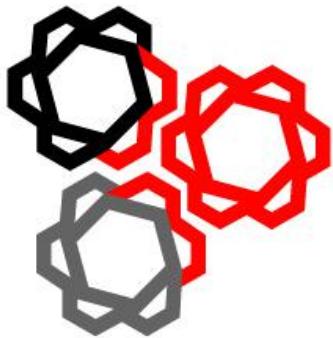
U trenutku drugog anketiranja, na kraju semestra, što se tiče upoznatosti studenata s organizacijama civilnog društva u vlastitim zajednicama, veći dio studenata i dalje niti je bio niti nije bio upoznat s njima (43%), premda je sada 37% studenata bilo relativno upoznato ili upoznato s organizacijama civilnog društva u svojoj zajednici. Relevantno je ipak to da je pitanje bilo formulirano jesu li poznati ne samo sa udrugama već i njihovim područjem djelovanja i načinom rada. Moguće je da su poznati sa udrugama koje djeluju u njihovoj zajednici čak i ako nisu poznati s njihovim područjem i/ili načinom rada, ali i da u njihovoj zajednici formalne ili neformalne organizacije ne prisvajaju titulu organizacija civilnog društva itd.

Istovremeno se **povećao broj studenata upoznat sa studentskim organizacijama i udrugama na Veleučilištu u Karlovcu (46%). Broj studenata koji je sudjelovao u edukacijama itd. u proteklih godinu dana neznatno je porastao (40%)**, unatoč tome što su, primjerice, svi studenti sudjelovali u radionici održivog upravljanja kulturnom baštinom.

S druge strane, došlo je do promjena po pitanju njihove ocjene doprinose li organizacije civilnog društva društvenim promjenama u gradu Karlovcu – ispitanici su se u manjem opsegu slagali s ovom tvrdnjom (49%), a u odnosu na prvo anketiranje veći broj ispitanika bio je nesiguran (43%).

S druge strane, nakon sudjelovanja u mentorskom programu društveno korisnog učenja, **porasla je subjektivna ocjena iskustva u projektnom planiranju**, te su ocijenili da imaju malo (49%), umjereno (29%) ili mnogo (8%) iskustva, tj. tek je 17% ispitanika smatralo da nema ili ima vrlo malo iskustva u projektnom planiranju.

ANALIZA: GRAĐANSKA PARTICIPACIJA I AKTIVIZAM

U trenutku prvog anketiranja većina ispitanika smatrala je da **želi imati aktivnu ulogu u svojoj zajednici, uključiti se u rješavanje društvenih problema i pomaganje drugima te tako pridonijeti društvenoj promjeni (66%)**. Štoviše, većinom su se slagali da posjeduju znanja, vještine i sposobnosti kojima mogu doprinosti rješavanju nedostataka, problema i izazova u svojoj zajednici e da su ih spremni primijeniti (60%), kao i to da su informirani o društvenoj, ekonomskoj i političkoj situaciji u svojoj zajednici (66%), s tek manjinom koja nije bila informirana (6%).

Međutim, bitno je naglasiti zapravo **veliku prisutnost nesigurnosti studenata po pitanju stavova o građanskoj participaciji i aktivizmu**. U tom smislu, u prvom anketiranju jedna četvrtina ispitanih studenata nije bila sigurna o svojoj ulozi u zajednici (26%), niti da posjeduju i žele primjenjivati znanja, vještine i sposobnosti za rješavanje društvenih problema (37%). Ovo je osobito izraženo po pitanju njihove motiviranosti, gdje je čak gotovo polovica (46%) bila nesigurna jesu li motivirani za društveno djelovanje i da se njihova motivacija cijeni i potiče u njihovoj zajednici, a većina je bila nesigurna jesu li njihovi stavovi, mišljenje, iskustva, znanja i vještine uopće relevantni za zajednicu te da ih zajednica prepoznaje i uvažava (57%). Po pitanju ovih tvrdnji, ispitanici koji su se slagali sa ovim tvrdnjama bili su u manjini.

U trenutku drugog anketiranja, **nakon provedbe mentorskog programa, postotak ispitanika koji želi imati aktivnu ulogu u svojoj zajednici je ostao visok (71%)**, odnosno porastao. Nadalje, većina ispitanika je smatrala da imaju znanja, vještine i sposobnosti da doprinose rješavanju nedostataka, problema i izazova u svojoj zajednici te da su ih spremni primijeniti (60%). Štoviše, postotak studenata koji su smatrali da su informirani o stanju u svojoj zajednici ostao je visok (69%). Preostali studenti bili su nesigurni (35%) složiti se sa ovom da imaju znanja, vještine i sposobnosti te da su spremni primijeniti ih.

Ova nesigurnost odražava ne percepciju da nemaju znanja, vještine i sposobnosti koje mogu primijeniti već zapravo njihovu ne-motiviranost ili obeshrabrenost da to čine u svojoj zajednici. Naime, **većina studenata bila je nesigurna jesu li njihovi stavovi, mišljenje, iskustvo, znanja i vještine relevantni za zajednicu te da li ih ona prepoznaje i uvažava (54%)**; tek jedna četvrtina se složila s ovime (26%), a čak jedna petina (20%) je smatrala da njihove vještine i sl. nisu relevantne za zajednicu i da ih zajednica ne prepoznaje i ne uvažava.

Bitno je za opaziti da je 43% **smatralo da su motivirani i da zajednica prepoznaje njihovu motivaciju, ako ne već i njihova znanja, vještine i sposobnosti**.

ANALIZA: DRUŠTVENO KORISNO UČENJE

U trenutku prvog anketiranja, prije provedbe mentorskog programa društveno korisnog učenja, **većina ispitanih studenata (69%) čula je za pojam društveno korisnog učenja tijekom studija.** Od toga, većina studenata je bila upoznata sa pojmom od strane svojih profesora/ica na Veleučilištu u Karlovcu (75%), manjina od kolega (8%) ili javnih medija, a svega jedna osoba se samostalno upoznala s ovim pojmom. Od ispitanih studenata čak četvero je već prethodno sudjelovalo u mentorskom programu društveno korisnog učenja, vjerojatno u kontekstu provedbe projekta "STARVOICE". Na pitanje bi li sudjelovali u mentorskom programu društveno korisnog učenja i u sklopu njega osmislili i proveli vlastiti projekt, ispitanici su dali različite odgovore; manjina (26%) ne bi sudjelovala, 43% bi sudjelovao a 31% nije bio siguran.

U trenutku prvog anketiranja, **većina studenata se slagala da kroz društveno korisno učenje može istražiti i razvijati svoj potencijal, ideje, osobne i profesionalne interese** (46% slaže se; 23% u potpunosti; 3% ne slaže). Isto tako, slagali su se da kroz društveno korisno učenje razvijaju i uče specifična, znanja, vještine i sposobnosti (54% slaže se, 20% u potpunosti; 3% ne slaže se).

Preostale tri tvrdnje vezane uz društveno korisno učenje uključivale su i subjektivnu dimenziju njihove želje i motivacije. U tom smislu, **većina studenata i dalje je smatrala da želi i može upotrijebiti svoja znanja, vještine i sposobnosti u praktične i društveno korisne svrhe u okviru svoje zajednice kroz društveno korisno učenje** (69% slaže se; 23% u potpunosti; 3% ne slaže). Većina studenata smatrala je da može i želi razvijati kritičko mišljenje, prepoznavati društvene probleme osmisliti načine kako pomoći zajednici (51% se slaže, 29% u potpunosti; 20% ni da ni ne). Isto tako, **većina je smatrala da se kroz društveno korisno učenje razvija i osobno i profesionalno i doprinosi zajednici** (46% slaže se, 17% u potpunosti; 37% ni da ni ne).

U trenutku drugog anketiranja, zanimljivo je za primijetiti promjenu strukture odgovora na pitanje bi li sudjelovali u mentorskom programu društveno korisnog učenja te osmisliti i provesti vlastiti projekt. Broj studenata koji ne bi sudjelovao se neznatno smanjio (23%), neznatno se povećao broj koji bi sudjelovao (46%), a smanjio se i broj onih nesigurnih (29%). U ovom kontekstu, **drugo anketiranje odražava otprilike istu tendenciju pozitivnog vrednovanja društveno korisnog učenja i njegovih dobrobiti i prednosti.** Većina studenata se slagala da kroz društveno korisno učenje mogu aktivno istražiti i razvijati svoje potencijale, ideje i osobne i profesionalne interese (77%); da razvijaju specifična znanja, vještine i sposobnosti (83%); da mogu i žele upotrijebiti svoja znanja, vještine i sposobnosti u praktične i društveno korisne svrhe (74%); da mogu i žele razvijati kritičko mišljenje i pomoći zajednici (80%) te da se razvijaju osobno i profesionalno i doprinose razvoju zajednice (80%).

ZAKLJUČAK

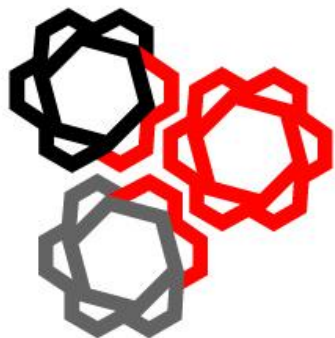
Temeljem ove prve analize i interpretacije dobivenih podataka, može se konstatirati da je **mentorski program društveno korisnog učenja bio uspješan, u tome što su ostvareni pozitivni pomaci u stavovima i vrijednosnim sudovima ispitanika**. Pozitivni pomaci u stavovima opaženi su u ključnim točkama koje su od interesa za projekt "Znanjem do Zvijezde – primjena društveno korisnog učenja na kulturnom naslijeđu zajednice", odnosno u onim točkama koje odgovaraju na planirane i željene ishode provedbe projekta.

Studenti su tako nakon mentorskog programa **pozitivno ocjenjivali društveno korisno učenje kao medij za samoostvarenje, kritično mišljenje te osobni i profesionalni razvoj kao pojedinaca i građana i u praktične i u društveno korisne svrhe, ali i društveno korisno učenje kao ključan način doprinošenja društvenom razvoju i pomaganju zajednici**. U tom smislu, studenti su svakako uvažili relevantnost primjene i implementacije društveno korisnog učenja, što je jedan od temelja za održivu implementaciju, primjenu i razvoj društveno korisnog učenja na Veleučilištu u Karlovcu i civilnom sektoru. Dodatni argument ovome su podaci dobiveni iz provedbe evaluacije mentorskog programa društveno korisnog učenja, koji ukazuju na dosljedno pozitivno ocjenjivanje različitih segmenata društveno korisnog učenja kao korisnih, učinkovitih, relevantnih za osobni i profesionalni razvoj studenata.

Štoviše, pozitivan pomak je ostvaren upravo po pitanju održivog sudjelovanja studenata Veleučilišta kao aktivnih građana i djelatnih subjekata u uključivanju njih ali i javnosti grada Karlovca u procese donošenja odluka vezanog za održivo upravljanje baštine kulturno-povijesne cjeline Zvijezda. Naime, nakon mentorskog programa ostvaren je utjecaj **upoznavanja studenata sa karlovačkom kulturnom baštinom i njezinom ulogom u turizmu, ocjenjivanju baštine kao bitnog resursa, uključivanja građana i građanskog aktivizma kao bitnog načina te potrebe za senzibiliziranjem javnosti o revitalizaciji Zvijezde**.

Premda se ne može konstatirati da su, temeljem interpretacije njihovih stavova, ispitani studenti bezuvjetno postali aktivni građani, nužno je opaziti da su nakon mentorskog programa društveno korisnog učenja *de facto* **ostvareni temeljni uvjeti za aktivnu participaciju studenata kao građana** – poimence, **osnaživanje studenata po pitanju subjektivnih stavova o svojim potencijalima i željama da doprinose društvu kao i upoznatost s organizacijama civilnog društva, tj. drugim akterima koji doprinose razvoju aktivnog građanstva**. Slično tome, ostvareni su i **temeljni uvjeti za aktivnu participaciju studenata u lokalnoj zajednici grada Karlovca**, osobito po pozitivnom vrednovanju procesa uključivanja građana u donošenje odluka i održivo upravljanje i interpretiranje kulturne baštine.

PREPORUKE

Proizlazeći iz interpretacije građe dobivene analizom te zaključaka, s ciljem da budu primjenjive i za izradu priručnika društveno korisnog učenja i daljnju implementaciju društveno korisnog učenja na Veleučilište u Karlovcu ključne, strateške preporuke ove analize su:

- izvršiti potrebne ispravke ankete u svrhu jasnijih rezultata te bolje pripremiti provedbu anketiranja;
- razviti dugoročne i održive strategije obrazovanja studenata o organizacijama civilnog društva te modele provjeravanja znanja o organizacijama civilnog društva;
- razviti strategije motiviranja i ohrabrivanja studenata te prijedloge strukturnog motiviranja studenata na društveni angažman;
- razviti dugoročne i održive strategije uključivanja studenata u formalne organizacije, neformalne inicijative, akcije, ili projekte, a posebice u edukacije i volonterske programe;
- razviti dugoročne i održive strategije za afektivno, emotivno, identitetsko povezivanje studenata sa lokalnom zajednicom;
- intenzivirati suradnju u sklopu provedbe društveno korisnog učenja sa širom zajednicom.